

Anna Sikorska

Implementation of the open access concept in medical libraries as exemplified by the UMedical Reports series

Realizacja idei otwartego dostępu w bibliotekach medycznych na przykładzie serii UMedical Reports

Medical Library Forum 2023;16(1):11–32

DOI: 10.34738/mlf.0072

Information and Library Center, Medical Library of Łódź, Poland

Correspondence to: anna.sikorska@umed.lodz.pl

ORIGINAL ARTICLE

Abstract

One of the initiatives at the Medical University of Łódź promoting the open access concept is publishing the UMedical Reports (UMR) series of monographs. This project stands out on a national scale due to the series' unique profile. Three Information and Library Centre (CIB) librarians are actively involved in the publishing process. This study aims to explore the publishing activity of medical libraries in the context of Open Access and to compare the UMR publishing initiative with similar projects in Poland and worldwide. The comparative method was used to examine the activities of medical libraries and the UMR publishing series in the context of Open Access policy. A diagnostic interview was conducted to thoroughly analyse the genesis and current activities of UMR. UMR publishing activities to date were also evaluated using SWOT heuristic analysis, taking into account findings from the interview with the editor's secretary. Analysis of activities conducted by medical academic libraries worldwide and in Poland showed that many foreign institutions conduct similar activities, but materials on biomedical topics are not often published by libraries, which underscores the unique character of the UMR series. A detailed analysis of UMR activities to date facilitated identification of areas requiring improvement, as well as highlighting valuable aspects of the project.

Streszczenie

Jedną z inicjatyw podjętych na Uniwersytecie Medycznym w Łodzi, które realizują ideę otwartego dostępu, jest seria monografii UMedical Reports (UMR), ze względu na swój profil będąca projektem unikalnym w skali krajowej. Uczestniczy w nim troje bibliotekarzy z Centrum Informacyjno-Bibliotecznego, zaangażowanych w proces wydawniczy. Celem badania prezentowanego w artykule było poznanie działalności bibliotek medycznych w kontekście

realizacji idei otwartego dostępu oraz przedstawienie inicjatywy UMR na tle innych przedsięwzięć polskich i światowych. Z wykorzystaniem metody porównawczej spróbowano zbadać działalność bibliotek uczelni medycznych i serii pod kątem polityki *open access*. Do gruntownej analizy początków i aktualnego etapu rozwoju UMR posłużył wywiad diagnostyczny. Dokonano również oceny dotychczasowych działań, korzystając z metody heurystycznej analizy SWOT i uwzględniając wnioski z wywiadu z sekretarzem redakcji. Analiza działalności medycznych bibliotek akademickich na świecie i w Polsce wykazała, że podobną aktywność podejmuje wiele zagranicznych jednostek, jednak w bibliotekach nieczęsto publikuje się materiały o tematyce biomedycznej, co przekłada się na nietuzinkowy charakter UMR. Szczegółowa analiza pozwoliła ustalić, co należy poprawić w działalności redakcji, i wyróżnić aspekty o dużym znaczeniu.

Keywords

library publishing, open access, medical library, academic library, scientific publishing

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license.

INTRODUCTION

An initiative undertaken by the Medical University in Łódź (UM in Łódź), which proved to be of great interest to the university's researchers, is a series of monographs on pharmaceutical sciences, medical sciences, health sciences and related or interdisciplinary works. The UMedical Reports (UMR) series, published by the University Medical Publishing House in Łódź, serves to disseminate original scientific monographs, by single as well as multiple authors, in Polish or English, in open access (OA) [1]. The monographs are published under the CC BY 4.0 license (Attribution), which guarantees the broadest possible freedom for those using the works – a key issue for the editorial board members. The publications are disseminated electronically without any restrictions through the Łódź Regional Digital Library CYBRA, in the “Monographs UMedical Reports” collection [2].

Librarians at the Information and Library Centre (CIB) of the Medical University in Łódź were included in the publishing process, which makes the UMR series unique. Due to the nature of their work, they are aware of the obligations and challenges associated with the scientific publishing process. This is one of few such initiatives involving librarians in Poland and worldwide.

To conduct a thorough comparative analysis of the UMR series and other library publishing initiatives, this article presents publishing projects by libraries (focusing on medical libraries) around the world, based primarily on the activities of the Library Publishing Coalition (LPC) and libraries in Poland. Next, UMR activities are discussed, mainly using information obtained during an individual interview with the editorial secretary, supplemented

by information on the series' website. The article focuses on the role of the editorial secretary in the project, the genesis of the project, persons involved in the series' establishment, promotional activities and librarians' role in the project. It compares the CIB's initiative with the activities of other library publishers belonging to the LPC, using a form previously developed by the association. To summarize the current activities and define developmental paths, a strategic (SWOT) analysis of UMR activities is conducted, based on information gathered during the interview with editorial staff.

LIBRARY PUBLISHING ACTIVITIES IN POLAND AND WORLDWIDE

Scientific publishing has long been associated with libraries, which are involved not only in the dissemination of publications and sharing of knowledge but also in the creation of publications, sometimes forming editorial boards within their institutions. Library publishing, campus-based publishing, and university-based publishing date back to the beginning of institutions of higher education, though this activity has rapidly expanded in recent years as academic publishing has changed, currently taking place primarily in the digital realm [3]. Library publishing is particularly popular in the United States and Canada, as evidenced by the LPC initiative. The coalition includes academic and research libraries and library consortia from around the world (though mainly from North America) that run or are considering the establishment of publishing programs [4]. Similar initiatives are currently gaining popularity in Poland.

Melanie Schlosser has examined the characteristics of library publishers. She emphasized that

their publishing projects differ significantly from each other, for example in terms of the types of materials published, methods of employment, or size of the undertakings. There is no standardized model [5]. However, some trends can be distinguished in the library publishing movement:

- **responsiveness** – libraries usually engage in publishing initiatives in response to the needs of their local communities;
- **core services** – typically, their activities are based on providing basic services (such as a platform or repository) that would not be financially profitable, but are valuable to the academic community;
- **partnership** – by engaging in academic publishing throughout the process, librarians increase their contacts with academic staff, lecturers and students; moreover, the mutual contribution to the final product results in greater interest in the academic library, its activities and services;
- **openness** – understood as broad application of the principles of open access (OA movement) in publishing;
- **experimentation** – greater flexibility in the publishing process and less pressure to generate revenue (as funding comes from the library budget) allows library publishers to explore new models of functioning;
- **pedagogy** – inherent in the educational mandate of information use; other academic publishers do not maintain relationships with students, lecturers and scientific entities as closely as academic libraries do [5].

In 2013, the LPC was established with the goal of strengthening the community of libraries involved in scholarly publishing [4, 6]. The project

was initially developed by 61 academic libraries in collaboration with the Educopia Institute [6]. Similar to UMedical Reports, the LPC was founded as a response to the commercially driven market for scholarly publications [1, 4]. The project emerged from discussions between Purdue University, the University of North Texas and Virginia Tech [4, 7]. The discussion participants identified a problem: the absence of a foundation for collaboration and development of common solutions among library publishers [7]. Thus, the LPC was established to create a network of libraries engaged in improving, promoting and researching publishing initiatives, thereby filling a gap in the scholarly publishing market.

The LPC's success is evident through the development of the association, as documented in the Library Publishing Directory. This catalogue provides an annual overview of academic and research libraries' publishing activities, detailing the number and types of publications, services available to authors, employment and funding methods, and future plans of library publishers [8]. To date, nine catalogues have been published, and since the eighth edition, the LPC has partnered with the International Federation of Library Associations (IFLA). Libraries and consortia submit their work, which is included in both the Library Publishing Directory and the IFLA Library Publishing Map [9, 10]. This collaboration ensures that publishing activities are precisely documented and continually evolving.

The LPC report provides a detailed characterization of each institution according to criteria corresponding to their profiles, including:

- **contact information** – name of the publishing unit, name of the central institution, contact person at the central institution, librarian responsible for scholarly communication and repository, website, social media;
- **programme overview** – mission statement, year publishing activities began, institution type, organization, funding sources (by %), project stage (on a 1–3 scale: 1 – pilot, 2 – early, 3 – established), open access focus (on a 1–5 scale: 1 – not important, 2 – somewhat important, 3 – important, 4 – very important, 5 – completely), advisory/editorial board (yes/no);
- **publishing activity** – types of publications, number of library publications in the previous year (classified by types), number of titles in open access (classified by type), media formats, languages published, disciplinary specialities, top publications, percentage of

journals that are peer-reviewed, percentage of journals assessing article processing charges (APCs), publishing platforms, digital preservation strategy, additional services;

- **partners** – internal partners, openness to working with external partners, types of publications that partners should refer to, membership in a consortium under which the publishing house operates (yes/no), name of consortium, relationship between library publishing and university press (e.g., integrated, separate, partnership);
- **additional information** – plans for expansion/future directions [10].

Appendix 1 of this article provides a detailed description of the similar format devised for the UMR series. In Poland, publishing initiatives by libraries are referred to as library publishing services, library editing services, or library editions, as described by Lidia Derfert-Wolf [11]. Academic librarians often support university publishing initiatives through partnerships and aid to publishers, in addition to their regular professional duties [11]. However, direct coordination of publishing by libraries is a relatively new concept in Poland [12]. Academic libraries frequently engage in publishing activities, particularly in specialised fields. For example, the National Library of Poland in Warsaw has its own publishing house, which publishes various materials such as: three scientific journals: *Polish Libraries*, *Notes Konserwatorski [Conservator Notebook]*, and *Rocznik Biblioteki Narodowej [Yearbook of the National Library]*; scientific monographs in the humanities, social sciences, theology, art and music; publications based on research in library science, book science and related fields (current national bibliography, retrospective national bibliography, foreign Polish bibliography, national publishing statistics); reports on the state of reading, libraries, publishing practices, library practices and reading practices in Poland and abroad [13].

The Main Medical Library in Warsaw deserves recognition for its involvement in indexing medical literature, specifically the Polish Medical Bibliography [14]. Although the bibliography can be accessed electronically, users must pay a fee to do so, which contradicts the concept of open access in medical libraries.

Other libraries that engage in small publishing initiatives include:

- **The Kórnik Library** – continues to publish source editions, monographs and the periodical *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej [Kórnik*

Library Journal], which features smaller essays and source editions, reports on the institution's activities, inventories and scientific catalogues of library collections, and popular guides to the museum since the interwar period [15];

- **The Scientific Library of the Polish Academy of Arts and Sciences and the Polish Academy of Sciences in Krakow** – the library conducts publishing activity. It publishes the *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie [Yearbook of the Scientific Library of PAU and PAN in Kraków]* and catalogues of their collections. The books are available for purchase at the PAU Publishing House [16];
- **The Public Library of the Capital City of Warsaw – the Main Library of the Masovian Voivodeship** – publishes the series *Sesje Warszawianistyczne [Warsawianist Sessions]* and *Prace Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy [Works of the Public Library of the Capital City of Warsaw]*, bibliographies concerning Warsaw and the Masovian Voivodeship, bibliographies in the field of children's literature history and criticism, librarianship and children's school literature, as well as other small publications [17];
- **The Main Library of Transportation (GBK)** – publishes *Wykaz Ważniejszych Nabytków Głównej Biblioteki Komunikacyjnej [List of Major Acquisitions of the Main Library of Transportation]*, *Wykaz Czasopism Krajowych i Zagranicznych GBK [List of Domestic and Foreign Periodicals of GBK]*, *Przegląd Prasy Technicznej [Review of the Technical Press]*, which are bibliographic lists, brochures and studies [18];
- **The Stanisław Staszic Pomeranian Library in Szczecin** – publisher of *Bibliotekarz Zachodniopomorski [The West Pomeranian Librarian]* (a quarterly journal aimed at librarians and individuals interested in library activities in the region), scientific literature (monographs, conference proceedings), popular science and belles-lettres, translations and reprints of works that contribute to the intellectual traditions of Szczecin and the region [19].

To determine which university medical libraries in Poland are engaged in publishing activities, email enquiries were sent to librarians. The list included eight universities (excluding the University of Łódź Medical University): Białystok Medical University; Gdańsk Medical University; Silesian Medical University in Katowice; Medical University of Lublin; Medical University of Poznań; Pomeranian Medical University in Szczecin; Warsaw Medical University; Wrocław Medical University [20].

A discussion of library publications by medical libraries should include the *Medical Library Forum*. This scientific journal is peer-reviewed and has been published by the Main Library of Warsaw Medical University since 2018 (previously by CIB UM in Łódź from 2008 to 2017). The journal focuses on topics related to library science (especially medical librarianship), scientific information, book sciences (especially medical), bibliography and bibliometrics [21]. Librarians oversee organizational matters [22] and hold positions on the editorial board: editor-in-chief; deputy editor; member responsible for verifying and correcting the bibliography; member responsible for financial matters (issuing invoices, substantive description of invoices, contact with the university's financial control department).

Librarians at the Medical University of Wrocław are involved in preparing content for the *Gazeta Uniwersytecka [University Gazette]* and are publish their works in *Medical Library Forum*. In addition, two members of the team cooperate with the EBIB Association, and the library team supports the University Press by providing content for the Lower Silesian Digital Library. Librarians are also part of the editorial team for jubilee monographs and similar publications. They support the university's initiatives but do not conduct independent publishing activities.

The Director of the Main Library of the Pomeranian Medical University in Szczecin is the editor-in-chief of *Biuletyn Informacyjny (Information Bulletin)*, but there is no unit within the library that can be described as a publishing house.

Other medical university libraries in Poland do not publish. Thus, it can be concluded that publishing by university libraries is rare in Poland, and scientific publications aimed at people interested in medical, pharmaceutical and health sciences are published solely by the Information and Library Centre, Medical University in Łódź (CIB, UM in Łódź).

Publishing activities by academic libraries at non-medical universities, however, have been launched around Poland: at the Library of the Lublin University of Technology [23], the Library of the Łódź University of Technology [24], the Main Library of the University of Opole (library cooperation with university publishers in the development of a journal platform) [25] and the University Library in Poznań [26].

Polish academic libraries are beginning to recognize the value of engaging in similar initiatives,

both through cooperation with university publishers and through managing publishing by the library. It is often emphasized in the literature that libraries, as places for providing and storing materials, are also appropriate locations for publishing activities [11, 27].

ABOUT THE UMEDICAL REPORTS INITIATIVE

The UMR series aims to consolidate the results of scientific activities of researchers, healthcare professionals, PhD students and other students, particularly those associated with UM in Łódź, but not exclusively. The goal is to publish original solutions to scientific problems and achievements that significantly contribute to pharmaceutical sciences, medical sciences, health sciences and work of a related or interdisciplinary nature. The series also includes monographs summarizing scientific accomplishments as well as papers by young authors who can share valuable research findings [1]. The project was inspired by the idea of open access, which benefits both authors and readers. All monographs are disseminated online: on the publishing house's website *umed.pl*, under the "Publications" tab, and in CYBRA Łódź Regional Digital Library, under the "Monographs UMedical Reports" collection. Thus the project implements UM in Łódź's institutional policy of openness [28]. As Sarah Lippincott emphasizes, the most common form of activity for library publishers is publishing OA journals, followed by monographs [29]. The CIB project therefore fits the definition of library publishing perfectly.

UM in Łódź Publishing House (and thus the UMR series) is among the publishers listed in a statement released by the Minister of Science and Higher Education on September 29, 2020, regarding the list of publishers publishing peer-reviewed scientific monographs (level I, unique publisher identifier: 60000) [30].

The series is associated with UM in Łódź on many levels:

- organisational – UMR is an organ of the Publishing House of UM in Łódź;
- human resources – people directly involved in the project are university employees;
- beneficiaries – students and university employees are the most frequent users of the monographs;
- visual identification – the logo and aesthetics of the publications and website refer to the style of the university's materials (see il. 1).

il. 1. UMedical Reports series logo. Source: editorial materials

It should be noted that all submitted scientific works undergo a rigorous review process following good publication practice principles. For the publication of a monograph or a chapter, authors are awarded 80 and 20 ministerial points – respectively, in accordance with the principles for the evaluation of the quality of scientific activity [1].

Starting April 1, 2022, publishing a monograph involves a publication fee:

- publication of an authored monograph for authors outside UM in Łódź – PLN 1,500 (+ VAT);
- publication of an authored monograph for authors affiliated with UM in Łódź – PLN 1,000 (+ VAT);
- publication of a chapter in a multi-authored monograph for authors outside UM in Łódź – PLN 500 (+ VAT);
- publication of a chapter in a multi-authored monograph for authors affiliated with UM in Łódź – PLN 350 (+ VAT) [31].

By the end of 2022, 26 reviewed monographs had been published in the series – the majority in Polish, some entirely in English or with individual chapters in English [32, 33]. Some monographs, due to their length, are divided into parts (*Influence of selected types of professional and non-professional activity on the health-related quality of life, Emergency medicine and simulation-based education, Problems in contemporary medicine, Emergency treatment of body injuries in paediatric traumatology, The most frequent pregnancy complications, Diagnosis and treatment of diseases of the stomatognathic system*) [32, 33].

Analysing the trends in library publishing mentioned by Schlosser [5] and discussed in the previous part of the article, it can be concluded that the UMR project does not fit entirely into these trends:

- **responsiveness** – the series was created in response to the needs of the academic community. The initial goal was to provide students with compendiums of knowledge that would contain the most important topics for subject exams. Over time, the needs expanded to other publications, and young

researchers willing to share their research results became welcome contributors;

- **core services** – only monographs related to medical, pharmaceutical and health sciences are published, indicating a narrow publishing profile;
- **partnership** – effective communication between librarians and researchers is crucial for the project's organizational and substantive functioning;
- **openness** – all publications are made available under open access on a CC BY license;
- **experimentation** – due to the project's high degree of flexibility, cooperation methods can be constantly improved, and making changes is not as cumbersome an undertaking in a small editorial office as it would be in a large scientific publisher;
- **pedagogy** – during individual consultations and training in scientific information, for students (e.g., library orientation) as well as university employees (e.g., training for academic teachers as part of EU-funded projects), librarians can address issues relating to scientific publishing and encourage collaboration while also contributing valuable content.

AIM AND METHODS

The research focused on the publishing activity of libraries, particularly medical libraries, with the primary research goals of understanding the activities of individual institutions in the context of implementing Open Access (OA) and of presenting the UMedical Reports publishing initiative in comparison to other library publishing projects in Poland and around the world. An additional practical goal was to analyse the external and internal landscape of the UMR series, allowing for conclusions to be drawn from its functioning to date.

To conduct a comparative analysis of the activities of medical university libraries and the UMR series in the context of OA policy implementation, two key issues were examined: (1) the activities of the UMR series in comparison to medical libraries worldwide (those belonging to the Library Publishing Collaboration project); (2) the activities of the UMR series in comparison to medical university libraries in Poland.

A detailed discussion of the series' activities was made possible through data obtained during an interview with the secretary of the editorial board. During the conversation that took place on January 16, 2023, additional questions were asked, supplementing the questionnaire prepared

previously (see Appendix 1). Answers were sought to questions regarding: the role of librarians, especially the secretary of the editorial board, in the project; the significance of the library in the scientific publishing process; initial actions aimed at the creation of the series; promotional activities to increase awareness of UMR and encourage potential authors to publish in it.

After the interview, the editorial board's actions to date were evaluated. Using a heuristic method – SWOT analysis – positive and negative aspects of UMR's activities were identified for the sake of minimizing threats to the project and its weaknesses.

COMPARATIVE ANALYSIS

The key aspects considered in comparing the publishing activities of academic libraries worldwide (with an emphasis on medical institutions) with the activities of CIB UM in Łódź are:

- type of institution – out of 145 units participating in the LPC, 132 are strictly academic libraries;
- publishing activities focused on open access – 79 units received the maximum OA score on a 1–5 scale;
- disciplines and specializations related to medical, pharmaceutical and health sciences: medical sciences – 8 units, health sciences – 9 units, pharmaceutical sciences – 1 unit;
- types of materials published – only one institution (Amherst College Press) publishes exclusively monographs; 80 units publish monographs and other materials [10].

It was found that even foreign library publishers rarely take on the challenge of publishing monographs on topics to which successive volumes of UMR have been devoted, which contributes to the unique character of the series. It should also be noted that publishing monographs is not the main activity for the vast majority of units participating in the LPC. Most library publishers are academic libraries, and about half of the units focus entirely on providing content on OA terms.

Libraries at Polish medical universities do not commonly engage in publishing. Apart from the CIB UM in Łódź and the Main Library of the Medical University of Warsaw, medical librarians are not involved in publishing activities. Additionally, only the library of Łódź University publishes monographs dedicated to fields closely related to the university's profile, rather than, for example, issuing publications on library science and related fields.

Therefore, the unique character of the UMR series manifests itself in three main aspects: the type and subject matter of the materials it publishes, open access to monographs, and the involvement of medical librarians. It is a unique project among Polish medical libraries, which do not typically engage in such activities.

INDIVIDUAL INTERVIEW

In an individual interview, UMR editorial board secretary Magdalena Kokosińska, who is responsible for editing and proofreading texts and coordinating all publishing processes in the UMR, was asked in detail about how the series arose. The previously prepared questionnaire, supplemented during the conversation with additional questions (an unstructured interview was chosen), consisted of 12 open-ended questions (see Appendix 2). The answers were used to develop information about the genesis of the series, the role of librarians in the project, and the promotion and plans of UMR.

The editorial secretary performs several duties relating to publishing work. These include: contacting authors, answering all their questions and concerns; contacting the Scientific Council – sending submissions for review, clearing up doubts and explaining organisational matters; managing the publishing house's website and Facebook profile; editing and proofreading texts; general supervision over the publication process of monographs; assigning ISBN numbers to monographs.

The editorial secretary also makes decisions in many technical matters: she checks whether submissions meet editorial requirements and, if necessary, sends files back to authors for correction. She also decides whether texts have the correct format and are ready to be sent to the lead editor and then to review. She ensures that submissions have the appropriate bibliographic style (Harvard style) and are formatted according to UMR standards [34]. She makes sure that all essential documents and declarations have been submitted, and that graphic materials are in JPG format. Kokosińska's voice is also crucial when it comes to language issues during editing and proofreading. Finally, the editorial secretary participates in website administration and deals with UMR's Facebook profile.

The first discussions on establishing the UMR series took place in mid-2019 between the project's initiators: Witold Kozakiewicz, Director of the CIB

at UM of Łódź, and Professor Lucyna Woźniak, MD, PhD, Vice-Rector for Science and International Cooperation at the University of Łódź, as well as between Kozakiewicz and the Chancellor of the University of Łódź, Jacek Grabowski. In April 2020, the working team held its first meetings. The team consisted of Kozakiewicz and Dr. Paulina Hejduk, head of the UM Support Centre for Science in Łódź. Kozakiewicz recommended Kokosińska for the role of editorial secretary, a motion that was positively received by all those involved in the project.

Kokosińska mentioned other people involved in the project: four female professors in the Scientific Council representing different faculties and disciplines [21]; three librarians in the CIB; an English translator from the Centre for Foreign Language Teaching; an IT specialist in the CIB; IT specialists at the University of Łódź's IT and Telecommunications Centre.

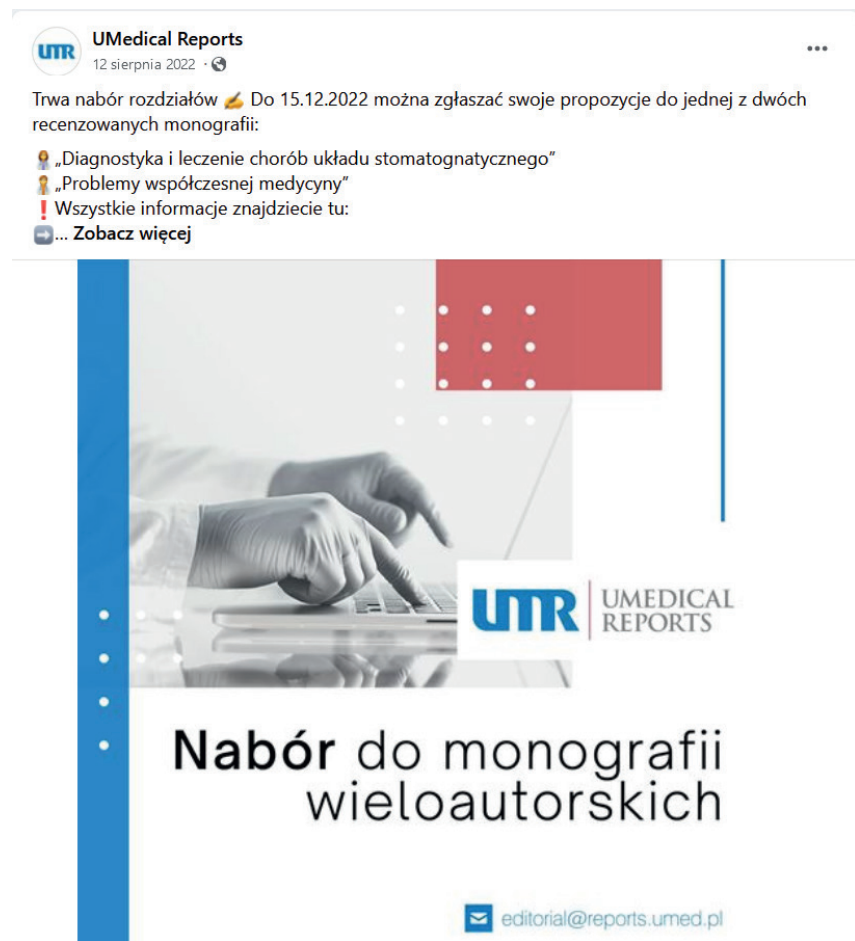
Kokosińska said the challenge was to convince everyone involved in the initial stage of the series development that editorial work and language correction are necessary and significant in the publishing process. She also has had to cope with a lack of trust in her knowledge and expertise in scientific publishing, which can negatively affect author-editor relationships. During discussions with authors, she said, it's crucial to maintain a respectful attitude while being firm when necessary, which she considers one of the more challenging aspects of her work. She also indicated that the overall organization of the publishing house is not ideal. The limited size of the team, lack of a separate position devoted to text layout, and inability to publish texts other than monographs are additional problems that would require more funding and changes to the team to rectify.

The editorial secretary mentioned several promotional activities that had been undertaken, were currently under way, or will be undertaken to ramp up the series' visibility. These include: local and international presentations and speeches (such as the annual presentation during the Open Access Seminar held during Open Access Week and Kokosińska's speech at the international EAHIL 2022 conference); promotion on social media (see il. 2); oral promotion during various meetings with lecturers and students (such as training on Creative Commons licenses conducted by the Department of Scientific Information and User Support); promotional articles in *UM Magazine*, published by the Medical University Promotion Office in Łódź [35];

The team plans to make further presentations at conferences, write articles for professional

journals, and participate in various university initiatives to encourage potential authors, especially young researchers, to publish in UMR.

digital library. The Scientific Council only performs substantive reviews of texts. CIB librarians' involvement means that the series informally falls within

Il. 2. One of the posts on the UMedical Reports Facebook fan page - screenshot¹

THE ROLE OF LIBRARIANS IN THE PROJECT

As University of San Francisco librarian Charlotte Roh argues, "Publishing is an extension of what a librarian has always done" [29]. Issues relating to scientific publishing and the publishing process are something that librarians deal with daily, which is why their involvement is so important. In the UMR project, three librarians from CIB are actively involved, ensuring a consistent editorial format while conducting editing and proofreading as well as dealing with organizational matters.

Kokosińska emphasized that in her view, librarians largely produce the series, as most of the tasks rest on their shoulders: the general organization of daily work and contacts with authors, as well as editing, proofreading, typesetting and publishing in the

the purview of the library (for example, the publication fee goes to a sub-account belonging to CIB). The Secretary of the Editorial Board highlighted the benefits that accrue to libraries participating in the project: increased library visibility, acknowledgment of its employees' knowledge and skills, and building their perception as specialists.

Although the person in charge of substantive matters is the editor-in-chief of the series, Dr. hab. n. farm. Monika A. Olszewska, the majority of organizational issues are handled by Kokosińska, whose formal title is Senior Librarian for Publishing at CIB. Additional support for editing and proofreading, as well as managing social media, which also falls within the publishing secretary's duties, is provided by Anna Sikorska, a junior librarian at the User Services and Reference Department. Typesetting and graphic design are the responsibilities

¹ Source: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=105641022258452&set=a.104016959087525>

of Tomasz Przybył, a librarian-specialist in digital collections at the CIB IT Department [36]. Microsoft Word was the software initially used for typesetting and e-book cover design, but it proved to be insufficient. Currently, Adobe InDesign software is used. As Kokosińska emphasized in the interview, due to growing interest in publishing monographs in UMR, a position solely responsible for preparing texts for publication should be added to the team.

An important aspect of working on a monograph series is the efficient coordination of the publishing process. The main communication channel with authors has become the editorial email address of the publishing house – editorial@reports.umed.pl [37] – which is also overseen by Kokosińska. Contacting authors via email allows, among other things: acquiring new monographs; quickly familiarizing authors with the editorial process; obtaining manuscripts and necessary

documents more efficiently; consulting on subsequent stages of proofreading, editing and typesetting; notifying authors about the publication of their monograph/chapter.

It is the responsibility of the editorial team, especially the librarians, to effectively collaborate with university departments and establish contacts – not only with authors but also with subject editors and reviewers. It's also important to maintain good relationships with authors who may wish to publish future manuscripts in the series. Good author-editor relationships yield many mutual benefits, such as quick problem-solving or expediting of the time-consuming editorial process.

Kokosińska also said that CIB editorial team members need to balance their publishing commitments with their regular library duties. Excellent work organization and decision-making (e.g., in terms of

setting deadlines) based on one's intuition and experience are essential in this regard.

As most editorial activities take place within the CIB, it has become an integral part of the UMR project, along with its librarians, whose role and assistance seem invaluable.

After the interview with Magdalena Kokosińska, detailed information about the series was gathered in Appendix 1, using a form adapted to the type of publishing activity of UMR, available in the Library Publishing Directory 2022 [10].

SWOT ANALYSIS

In order to explore and analyse the internal and external environment of CIB and the UMR series, an evaluation of their activities to date was performed

Table 1. SWOT analysis – an evaluation of UMR activities to date

Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
promotional activities at national and international conferences (presenting the series in papers)	during periods of high workload, the publishing process slows down due to limited editorial staff	increasing popularity of the series on social media (Facebook fan page)	delays in the publishing process due to failure to respond by authors and/or reviewers
knowledge of academic librarians about the specifics of scholarly publishing	the need to combine the role of a librarian with editorial tasks sometimes delays the publishing process	growing interest in the series by researchers from the University of Łódź and other institutions	lack of awareness of the series' existence
increased number of interactions between academic staff and CIB	lack of a dedicated position for typesetting tasks (specialised software is managed by one of the library staff)	growing interest in publishing under open licenses and the open access movement	authors' concerns about publishing under open licenses
free access to publications under an open license, eliminating the need for expensive subscriptions	lack of specialised publishing management software (the entire process is mainly conducted via email)	use of monographs by university lecturers as learning materials for students (the original intention was for UMR to deliver main textbooks for learning the subjects)	concerns of readers and authors about the quality of materials available under open access
electronic access to publications, facilitating reach to a larger number of readers	lack of a print version, which may be more accessible to some readers	the efficiency of the publishing process resulting in long-term collaboration with authors	non-compliance of authors with instructions and templates, which significantly delays the publishing process
low publication fees compared to other publishers	restriction of publications to single- and multi-author monographs (not a scientific journal)	increased financial investment in the UMR project, allowing for an increase in staff positions, remuneration of reviewers, and expediting of the publishing process	Intense competition in the scientific publishing market (threat from large publishing houses)
motivating librarians who want to improve their skills in various publishing-related areas	lower prestige of the series due to its relatively short time on the scientific publishing market	participation in projects that enable the acquisition of appropriate software and increase opportunities for promoting the series	
increased opportunities for authors to publish	difficulty finding reviewers due to the lack of remuneration for specialists	recognition of the series through promotional activities at national and international conferences	
quick emails and phone contacts with the editorial team		opportunities provided by online dissemination of publications (cost-effective promotion, easy access for readers)	
scientifically peer-reviewed monographs prepared in accordance with good publishing practices			
publishing monographs in English, making them accessible to a wider audience			
a better start by operating under the banner of a recognized and established university			

using SWOT analysis in comparison to the competition [38], a summary of which is presented in Table 1. The analysis takes into account information obtained during the interview with Kokosińska and our own observations regarding editorial work.

The table clearly shows a preponderance of strengths and opportunities in the UMR environment. This should be considered a good result, especially for a publishing initiative that has only recently emerged in the highly competitive market of scientific publications. The predominant positive external and internal factors allow for the selection of an aggressive strategy (maxi-maxi) [39] for further development of the project.

The analysis of weaknesses should be used to make organizational changes in the editorial office to further increase work efficiency. Some weaknesses, however, cannot be eliminated without adequate funding, the lack of which is the biggest obstacle to improving the editorial office's performance. The improvement that can be implemented the most quickly is installation of publishing process management software, which is planned – as indicated by the interview with a CIB employee – for the near future (the first discussions have already taken place, and the software itself may be free).

The threats identified, largely resulting from poor cooperation with authors and reviewers, could also be limited by installing appropriate software for managing the publishing process (e.g., automatic reminders about upcoming deadlines for submitting manuscripts, making corrections, or submitting reviews; storage of all necessary documents in one place). The editorial team can gradually fill gaps in the knowledge of authors and readers about open access publishing through training and presentations (e.g., a seminar during Open Access Week). Awareness of the series should increase thanks to systematic promotional activities conducted by the UMR team.

CONCLUSIONS

As the analysis shows, the UMR series is a project that stands out among publishing initiatives undertaken by medical libraries in Poland and abroad and is one of few of its kind. It has been shown that, due to its non-standard formula, the series fills a gap in the publishing market. The study allowed us to answer research questions about the role of librarians and the library in the project, actions aimed at creating the series, and its promotional activities to date.

In the case of UMR, librarians are the most important link in the publishing chain. They perform important organizational functions, for example via direct contact with authors. They deal with editing and language corrections and decide the final external appearance of the publication. The library is the cradle and foundation of the initiative, the unit that enables further actions.

It was found that the series was established primarily to provide additional support to students – to furnish them with concise monographs helpful in preparing for exams and gaining knowledge about narrow topics. Much detailed information was also obtained about the series' initiators and the early stages of its development.

UMR is promoted on a small scale: through social media (without sponsored posts), conferences and events (academic), and word-of-mouth marketing (during trainings and other meetings with academic teachers, students and researchers).

The difficulties faced by the UMR project were also identified, as well as its strengths and opportunities that favour further development. The series' problems can largely be attributed to insufficient funding and unsatisfactory contacts between authors and editors. However, it should be emphasized that compared to large scientific publishers, UMR enjoys a favourable position due to its relatively greater strengths and opportunities.

SUMMARY

The UMedical Reports series is gaining interest in the academic community, and the editorial team continues to receive new submissions. The published monographs cover diverse topics ranging from the role of vitamin D to emergency treatment of injuries in paediatric traumatology to artificial intelligence in medicine. As initially intended, the monographs serve as study materials for students' exams. But the initiative has also yielded many benefits to the academic community as well as CIB librarians, helping the latter to develop skills and strengthen cooperation with other university staff.

New submissions are constantly being received, and interest has not flagged even after the introduction of a publication fee starting April 1, 2022 [31] (previously, authors were exempt from the publication fee).

This is undoubtedly a unique initiative in the Polish and international markets. Academic libraries,

even those with a medical profile, usually do not undertake to publish scientific monographs in the medical, pharmaceutical and health sciences fields. Thanks to open access to publications, the monographs reach a wide range of interested parties. Further growth of the project will depend on increased funding for the series' functioning and promotion of the initiative within and outside the university.

WPROWADZENIE

Jedną z inicjatyw podjętych na Uniwersytecie Medycznym (UM) w Łodzi, cieszącą się niemałym zainteresowaniem naukowców pracujących na uczelni, jest seria monografii z zakresu nauk farmaceutycznych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu, a także prac o charakterze pokrewnym lub interdyscyplinarnym. Seria UMedical Reports (UMR), organ Wydawnictwa Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, służy publikowaniu w otwartym dostępie (*open access*, OA) oryginalnych monografii naukowych – autorskich lub wieloautorskich – w języku polskim bądź angielskim [1]. Monografie publikowane są na licencji CC BY 4.0 (Uznanie autorstwa), która gwarantuje osobom korzystającym z prac najszerze swobody, co jest kluczową kwestią dla członków redakcji. Publikacje upowszechniane są bez ograniczeń w formie elektronicznej w Łódzkiej Regionalnej Bibliotece Cyfrowej CYBRA, w kolekcji pod nazwą „Monografie UMedical Reports” [2].

Do czynników, które czynią serię UMR unikalną, należy fakt, że w proces wydawniczy zostali włączeni bibliotekarze z Centrum Informacyjno-Bibliotecznego (CIB) UM w Łodzi, ze względu na specyfikę swojej pracy świadomi obowiązków i wyzwań związanych z procesem publikowania naukowego. To jedna z niewielu podobnych inicjatyw zarówno w Polsce, jak i na świecie.

W celu przeprowadzenia gruntownej analizy porównawczej UMR i innych przedsięwzięć w artykule zaprezentowano projekty wydawnicze bibliotek (z naciskiem na biblioteki medyczne) na świecie – bazując przede wszystkim na działalności stowarzyszenia Library Publishing Coalition (LPC) – i w Polsce. Następnie omówiono działalność UMR, wykorzystując głównie informacje uzyskane podczas wywiadu indywidualnego z sekretarzem redakcji, uzupełnione informacjami zamieszczonymi na stronie internetowej serii. Skoncentrowano się na takich aspektach jak: rola sekretarza redakcji w projekcie, początki pracy nad projektem i osoby zaangażowane w powstanie serii, działania promocyjne, rola bibliotekarzy w projekcie. Inicjatywę CIB

porównano z działalnością innych wydawców bibliotecznych należących do LPC, używając formularza opracowanego wcześniej przez stowarzyszenie. W ramach podsumowania dotychczasowych działań i określenia kierunków rozwoju przeprowadzono analizę strategiczną (analizę SWOT) działalności UMR, opartą na informacjach zebranych w trakcie wywiadu z pracownikiem redakcji.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA BIBLIOTEK W POLSCE I NA ŚWIECIE

Naukowa działalność wydawnicza od lat łączy się z bibliotekami, zaangażowanymi w proces nie tylko przez rozpowszechnianie publikacji i dzielenie się wiedzą. Bibliotekarze włączają się także w powstawanie publikacji, niekiedy formując redakcje w strukturach instytucji, w których są zatrudnieni. *Library publishing*, *campus-based publishing* czy *university-based publishing* to inicjatywy, które znane są od początków istnienia uczelni wyższych, ale najbardziej rozwinęły się dzięki zmiennym realiom publikowania – obecnie odbywającego się cyfrowo [3]. Publikowanie biblioteczne jest szczególnie popularne w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, o czym świadczy istnienie inicjatywy LPC. Do koalicji należą biblioteki akademickie i badawcze oraz konsorcja biblioteczne z całego świata – ale głównie z Ameryki Północnej – które prowadzą lub rozważają programy wydawnicze [4]. W Polsce podobne inicjatywy zyskują obecnie na popularności.

Charakterystyką wydawców bibliotecznych zajęła się Melanie Schlosser. Badaczka podkreśla, że projekty znacząco różnią się od siebie, np. pod względem rodzajów publikowanych materiałów, sposobów zatrudnienia czy wielkości przedsięwzięć – nie istnieje zunifikowany model funkcjonowania [5]. Występują jednak trendy, które można zaobserwować w ruchu *library publishing*:

- **reagowanie na potrzeby** (ang. *responsiveness*) – biblioteki zazwyczaj angażują się w inicjatywy związane z publikowaniem w odpowiedzi na potrzeby swoich lokalnych społeczności;
- **pakiet podstawowych usług** (ang. *core services*) – zwykle działalność opiera się na dostarczaniu bardzo podstawowych usług (takich jak platforma, repozytorium), które nie byłyby opłacalne komercyjnie, ale są wartościowe dla społeczności akademickiej;
- **współpraca** (ang. *partnership*) – dzięki zaangażowaniu w złożony proces wydawniczy bibliotekarze zwiększają liczbę kontaktów z pracownikami naukowymi, wykładowcami

czy studentami, a wzajemny wkład w produkt końcowy skutkuje większym zainteresowaniem biblioteką akademicką, jej działalnością i usługami;

- **otwartość** (ang. *openness*) – rozumiana jako upowszechniająca się praktyka publikowania na zasadach otwartego dostępu (ruch OA);
- **eksperymentowanie** (ang. *experimentation*) – większa elastyczność procesu wydawniczego i mniejsze naciski na generowanie przychodów (ze względu na finansowanie z budżetu biblioteki) powodują, że wydawnictwa biblioteczne mogą swobodniej odkrywać nowe modele funkcjonowania;
- **zaangażowanie pedagogiczne** (ang. *pedagogy*) – związane z mandatem edukacyjnym na korzystanie z informacji; inni wydawcy naukowemu nie mają tak głębokich relacji ze studentami, wykładowcami i podmiotami naukowymi jak biblioteka akademicka [5].

Stowarzyszenie LPC, którego celem jest wzmacnianie społeczności bibliotek zajmujących się publikowaniem naukowym, powstało w 2013 r. [4, 6]. Początkowo, we współpracy z Educopia Institute, w rozwój projektu zaangażowano 61 bibliotek akademickich [6]. Inicjatywa LPC, podobnie jak UMedical Reports, jest odpowiedzią na napędzany komercyjnie rynek publikacji naukowych [1, 4]. Wyłoniła się z rozmów między trzema uczelniami: Purdue University, University of North Texas i Virginia Tech [4, 7]. Podkreślono wówczas, że wydawcom bibliotecznym brakuje gruntu do współpracy i wypracowywania wspólnych rozwiązań [7] – stworzenie sieci bibliotek zaangażowanych w ulepszanie, promowanie i badanie inicjatyw wydawniczych wydaje się zatem w pełni uzasadnione i uzupełnia lukę na rynku publikacji naukowych.

O sukcesie LPC świadczy rozwój stowarzyszenia, udokumentowany w *Library Publishing Directory* – katalogu zawierającym coroczny przegląd działalności wydawniczej bibliotek akademickich i badawczych. Informuje on o liczbie i typach publikacji, usługach, z których mogą skorzystać autorzy, sposobie zatrudnienia i finansowania autorów oraz dalszych planach wydawców bibliotecznych [8]. Dotychczas ukazało się dziewięć katalogów, a od ósmej edycji LPC współpracuje z Międzynarodową Federacją Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (International Federation of Library Associations, IFLA) – biblioteki i konsorcja biblioteczne nadsyłają prace, które zostają uwzględnione zarówno w *Library Publishing Directory*, jak i w *IFLA Library Publishing Map* [9, 10], dzięki czemu działalność wydawnicza jest znacznie precyzyjniej dokumentowana i nieustannie rozwijana.

W raporcie LPC poszczególne instytucje są dokładnie scharakteryzowane według kryteriów odpowiednich do profilu działalności, wśród których znajdują się:

- **informacje kontaktowe** – nazwa jednostki wydawniczej, nazwa instytucji centralnej, osoba do kontaktu z instytucji centralnej, bibliotekarz zajmujący się komunikacją naukową i repozytorium, strona internetowa projektu wydawniczego, social media;
- **przebieg programu** – opis misji, rok rozpoczęcia działalności wydawniczej, typ instytucji, sposób organizacji, źródła finansowania (procentowy rozkład), etap projektu (skala 1–3: 1 – pilotaż, 2 – wczesny, 3 – przyjęty), skoncentrowanie na otwartym dostępie (skala 1–5: 1 – nieistotne, 2 – trochę istotne, 3 – istotne, 4 – bardzo istotne, 5 – kompletne), rada doradcza/redakcja (tak/nie);
- **działalność wydawnicza** – rodzaje publikacji, liczba publikacji rozpowszechnionych w roku poprzedzającym (z podziałem na rodzaje), liczba tytułów w OA (z podziałem na rodzaje), formaty medialne, języki publikacji, dyscypliny i specjalizacje (w których publikowano), najważniejsze publikacje, odsetek czasopism recenzowanych, odsetek czasopism pobierających opłaty za publikację, platformy do zarządzania procesem publikacyjnym, strategia ochrony zasobów cyfrowych, usługi dodatkowe;
- **partnerzy** – partnerzy wewnętrzni, otwartość na pracę z partnerami zewnętrznymi, typy publikacji, do których powinni odnosić się partnerzy, przynależność do konsorcjum, w ramach którego działa wydawnictwo (tak/nie), nazwa konsorcjum, relacje między wydawcą bibliotecznym a uniwersyteckim (np. jednostki zintegrowane, oddzielne, partnerskie);
- **informacje dodatkowe** – plany instytucji [10].

Podobny formularz skonstruowano dla serii UMR – szczegółowy opis znajduje się w załączniku 1 do niniejszego artykułu.

W Polsce wydawnicze inicjatywy biblioteczne, jak można przeczytać w tekście Lidii Derfert-Wolf, nazywa się także bibliotecznymi usługami wydawniczymi, edytorskimi usługami bibliotek czy bibliotecznymi edycjami [11]. Bibliotekarze akademicy, poza obowiązkami ściśle związanymi z wykonywanym zawodem, często angażują się w inicjatywy wydawnicze uczelni w sposób niebezpośredni, na zasadzie partnerstwa i wspierania wydawnictw [11], natomiast bezpośrednie koordynowanie wydawnictwa przez bibliotekę jest w Polsce dość świeżym tematem [12].

Działalnością wydawniczą, często z zakresu wąskich dziedzin, zajmują się biblioteki naukowe. Własne wydawnictwo, będące integralną częścią jednostki, prowadzi chociażby Biblioteka Narodowa w Warszawie, która publikuje m.in.: trzy punktowane czasopisma naukowe: „Polish Libraries”, „Notes Konserwatorski” i „Rocznik Biblioteki Narodowej”; monografie naukowe z zakresu nauk humanistycznych, nauk społecznych, nauk teologicznych oraz nauk związanych ze sztuką i muzyką; publikacje powstałe w wyniku badań z zakresu bibliotekoznawstwa, nauki o książce i pokrewnych dziedzin wiedzy (bibliografia narodowa bieżąca, narodowa bibliografia retrospektywna, bibliografia poloników zagranicznych, statystyka wydawnictw krajowych); raporty dotyczące stanu czytelnictwa, stanu bibliotek, praktyk wydawniczych, bibliotecznych i czytelniczych w kraju i za granicą [13].

Warto także wspomnieć o Głównej Bibliotece Lekarskiej w Warszawie, która obecnie zajmuje się głównie spisem literatury medycznej, czyli Polską Bibliografią Lekarską [14]. Bibliografia jest udostępniana elektronicznie, ale korzystanie z bazy jest płatne. Działalność Głównej Biblioteki Lekarskiej nie wpisuje się zatem w realizację idei OA w bibliotekach medycznych.

Inne biblioteki o statusie ośrodków naukowych angażujące się w niewielkie inicjatywy wydawnicze to przykładowo:

- **Biblioteka Kórnicka** – „kontynuacja edycji źródłowych, opracowania monograficzne, periodyk – „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej”, w którym zamieszczane są mniejsze rozprawy i edycje źródłowe, sprawozdania z działalności instytucji itp., wreszcie poczynając od lat międzywojennych – inwentarze i katalogi naukowe zbiorów bibliotecznych oraz popularne przewodniki po Muzeum” [15];
- **Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie** – „biblioteka prowadzi ożywioną działalność wydawniczą. Publikuje m.in. „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie” i katalogi swoich zbiorów. Książki są dostępne do kupienia w Wydawnictwie PAU” [16];
- **Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego** – wydawane są serie „Sesje Varsavianistyczne” i „Prace Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy”, bibliografie dotyczące Warszawy i województwa mazowieckiego, bibliografia z zakresu historii i krytyki literatury dla dzieci, bibliotekarstwa i czytelnictwa dziecięcego oraz inne drobne publikacje [17];

- **Główna Biblioteka Komunikacyjna** – publikowane są: „Wykaz Ważniejszych Nabytków Głównej Biblioteki Komunikacyjnej”, „Wykaz Czasopism Krajowych i Zagranicznych GBK”, „Przegląd Prasy Technicznej”, czyli głównie zestawienia bibliograficzne, materiały informacyjne i opracowania [18];

- **Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie** – wydawca „Bibliotekarza Zachodniopomorskiego” (kwartalnika skierowanego do bibliotekarzy i osób zainteresowanych działalnością bibliotek w regionie), literatury naukowej (monografii, tomów pokonferencyjnych), popularnonaukowej i pięknej, tłumaczeń i reprintów dzieł tworzących tradycje intelektualne Szczecina i regionu [19].

W celu określenia, które z bibliotek medycznych uczelni wyższych w Polsce zajmują się działalnością wydawniczą, zapytano o to bibliotekarzy za pośrednictwem poczty elektronicznej. Pod uwagę wzięto biblioteki ośmiu uczelni (z listy wyłączone UM w Łodzi): Uniwersytet Medyczny w Białymstoku; Gdański Uniwersytet Medyczny; Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach; Uniwersytet Medyczny w Lublinie; Uniwersytet Medyczny w Poznaniu; Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie; Warszawski Uniwersytet Medyczny; Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu [20].

W kontekście wydawnictw bibliotecznych funkcjonujących przy bibliotekach medycznych warto najpierw wspomnieć o inicjatywie „Forum Bibliotek Medycznych” („Medical Library Forum”), recenzowanym czasopiśmie naukowym, od 2018 r. wydawanym przez Bibliotekę Główną Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (a wcześniej, w latach 2008–2017, przez CIB UM w Łodzi). Na łamach czasopisma podejmowane są kwestie związane z bibliotekoznawstwem (szczególnie medycznym), informacją naukową, naukami o książce (zwłaszcza medycznej) czy bibliografią i bibliometrią [21]. Periodyk udostępniany jest na licencji CC BY-NC-ND (Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych). Bibliotekarze są tutaj osobami odpowiedzialnymi za kwestie organizacyjne [22] i pełnią w redakcji funkcje: redaktora naczelnego; zastępcy redaktora; osoby odpowiedzialnej za weryfikację i korektę bibliografii; osoby odpowiedzialnej za kwestie finansowe (wystawianie not księgowych, opis merytoryczny faktur, kontakt z uczelnianym działem kontroli finansowej).

Z kolei bibliotekarze z Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu angażują się w przygotowywanie treści do „Gazety Uczelnianej” i chętnie publikują w „Forum Bibliotek

Medycznych”. Dodatkowo dwie osoby z zespołu współpracują ze Stowarzyszeniem EBIB, a zespół biblioteki wspiera wydawnictwo uczelniane poprzez udostępnianie treści w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej. Bibliotekarze należą też do zespołu redakcyjnego monografii jubileuszowych uczelni i podobnych publikacji. Wspomagają inicjatywy uczelniane, jednak samodzielnie nie prowadzą działalności wydawniczej.

Dyrektor Biblioteki Głównej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie jest redaktorem naczelnym „Biuletynu Informacyjnego”, lecz w strukturach biblioteki nie działa żadna jednostka, którą można by określić jako wydawnictwo biblioteczne.

Pozostałe biblioteki uczelni medycznych w Polsce nie prowadzą działalności wydawniczej. Publikowanie biblioteczne w ramach krajowych uczelni medycznych jest zatem rzadkością, a publikacje naukowe skierowane do osób zainteresowanych naukami medycznymi, farmaceutycznymi i o zdrowiu są wydawane wyłącznie w CIB UM w Łodzi.

Więcej przykładów działalności wydawniczej bibliotek akademickich można wymienić wśród projektów uczelni pozamedycznych: Biblioteki Politechniki Lubelskiej [23], Biblioteki Politechniki Łódzkiej [24], Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego (współpraca biblioteki z wydawnictwami uczelni w rozwoju platformy czasopism) [25] i Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu [26].

Polskie biblioteki akademickie zaczynają dostrzegać wartość angażowania się w podobne inicjatywy, zarówno poprzez współpracę z wydawnictwami uniwersyteckimi, jak i poprzez zarządzanie wydawnictwem w strukturze biblioteki. W literaturze niejednokrotnie podkreśla się, że biblioteki – jako miejsca udostępniania i przechowywania materiałów – są też odpowiednimi miejscami do ulokowania działalności wydawniczej [11, 27].

O INICJATYWIE UMEDICAL REPORTS

Seria UMR służy utrwalaniu wyników działalności naukowców, pracowników ochrony zdrowia, doktorantów i studentów, szczególnie tych związanych z UM w Łodzi, ale nie tylko. Celem jest publikowanie oryginalnych rozwiązań problemów naukowych i osiągnięć wnoszących znaczny wkład w rozwój nauk farmaceutycznych, nauk medycznych, nauk o zdrowiu i prac o charakterze pokrewnym lub interdyscyplinarnym. W serii ukazują się także

monografie podsumowujące dorobek naukowy, a najmilej widziane są teksty młodych autorów, którzy mogą podzielić się wartościowymi wynikami badań [1]. Projektowi przyświeca idea otwartego dostępu, przynoszącego korzyści zarówno autorom, jak i czytelnikom. Wszystkie monografie rozpowszechniane są online: na stronie internetowej wydawnictwo.umed.pl, w zakładce „Publikacje”, oraz w Łódzkiej Regionalnej Bibliotece Cyfrowej CYBRA, w kolekcji „Monografie UMedical Reports”. Projekt realizuje więc założenia instytucjonalnej polityki otwartości UM w Łodzi [28]. Jak podkreśla Sarah Lippincott, najczęstszą formą działalności wydawców bibliotecznych jest publikowanie w otwartym dostępie czasopism i monografii – odpowiednio na pierwszym i drugim miejscu [29]. Projekt CIB doskonale wpisuje się zatem w definicję wydawcy bibliotecznego.

Wydawnictwo UM w Łodzi (a więc i seria UMR) figuruje w wykazie wydawców ogłoszonym w komunikacie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe (poziom I, unikatowy identyfikator wydawnictwa: 60000) [30].

Seria jest związana z UM w Łodzi na wielu poziomach:

- organizacyjnym – UMR to organ Wydawnictwa Uniwersytetu Medycznego w Łodzi;
- zasobów ludzkich – wszyscy bezpośrednio zaangażowani w projekt to pracownicy uczelni;
- beneficjentów – najchętniej z monografii korzystają studenci i pracownicy uniwersytetu;
- identyfikacji wizualnej – logo oraz estetyka publikacji i strony internetowej nawiązują do stylistyki materiałów promocyjnych uczelni (zob. il. 1).

Il. 1. Logo serii UMedical Reports. Źródło: materiały własne redakcji

Warto dodać, że wszystkie zgłaszane prace naukowe poddawane są rygorystycznemu procesowi recenzji, zgodnie z zasadami dobrej praktyki publikacyjnej. Za publikację monografii oraz rozdziału, autorzy mogą oczekiwać zgodnie z zasadami ewaluacji odpowiednio 80 i 20 punktów ministerialnych [1].

Od 1 kwietnia 2022 r. opublikowanie monografii wiąże się z opłatą publikacyjną:

- publikacja monografii autorskiej dla autorów spoza UM w Łodzi – 1500 PLN (+ VAT);
- publikacja monografii autorskiej dla autorów afiliowanych przy UM w Łodzi – 1000 PLN (+ VAT);
- publikacja rozdziału w monografii wieloautorskiej dla autorów spoza UM w Łodzi – 500 PLN (+ VAT);
- publikacja rozdziału w monografii wieloautorskiej dla autorów afiliowanych przy UM w Łodzi – 350 PLN (+ VAT) [31].

Do końca 2022 r. w serii ukazało się 26 recenzowanych monografii: większość – w języku polskim, niektóre – całkowicie w języku angielskim lub z pojedynczymi rozdziałami w języku angielskim [32, 33]. Zdarza się, że monografie, ze względu na obszerność tekstów, są dzielone na części (*Wpływ wybranych rodzajów aktywności zawodowej i pozazawodowej na jakość życia związaną ze zdrowiem, Medycyna ratunkowa i edukacja z wykorzystaniem symulacji, Problemy współczesnej medycyny, Ratunkowe leczenie obrażeń ciała w traumatologii dziecięcej, Najczęstsze powikłania ciąży, Diagnostyka i leczenie chorób układu stomatognatycznego*) [32, 33].

Analizując trendy w publikowaniu bibliotecznym wymienione przez Schlosser [5] i omówione w poprzedniej części artykułu, śmiało można wysunąć wnioski, że projekt UMR całkowicie się w nie wpisuje:

- **reagowanie na potrzeby** – seria powstała jako odpowiedź na potrzeby społeczności akademickiej. Pierwotnym celem było dostarczenie studentom kompendiów wiedzy, które zawierałyby najważniejsze zagadnienia na egzaminy przedmiotowe. Z czasem potrzeby rozszerzyły się o inne publikacje – mile widziani są młodzi naukowcy chcący podzielić się wynikami swoich badań;
- **pakiet podstawowych usług** – publikowane są tylko monografie związane z naukami medycznymi, farmaceutycznymi i o zdrowiu, co wskazuje na dość wąski profil działalności;
- **współpraca** – dobry kontakt bibliotekarzy z naukowcami jest pod względem organizacyjnym i merytorycznym kluczowy dla funkcjonowania projektu;
- **otwartość** – wszystkie publikacje udostępniane są na zasadach otwartego dostępu na licencji CC BY;
- **eksperymentowanie** – dzięki dużej swobodzie funkcjonowania możliwe jest nieustanne ulepszanie sposobów współpracy, a w małej redakcji zmiany nie są tak uciążliwe, jak w dużym wydawnictwie naukowym;

- **zaangażowanie pedagogiczne** – podczas indywidualnych konsultacji i szkoleń z zakresu informacji naukowej, zarówno dla studentów (np. przysposobienie biblioteczne), jak i dla pracowników uczelni (np. szkolenia dla nauczycieli akademickich w ramach projektów realizowanych z funduszy Unii Europejskiej), bibliotekarze mogą uwzględnić zagadnienia związane z publikowaniem naukowym i zachęcić do współpracy, jednocześnie dostarczając wartościowe treści.

CEL I METODY

Przedmiotem badań uczyniono działalność wydawniczą bibliotek, zwłaszcza bibliotek medycznych. Podstawowymi celami badawczymi były poznanie działalności poszczególnych instytucji w kontekście realizacji idei OA oraz zaprezentowanie inicjatywy wydawniczej UMedical Reports na tle innych projektów publikacyjnych bibliotek w Polsce i na świecie. Dodatkowy cel praktyczny badania stanowiła analiza krajobrazu zewnętrznego i wewnętrznego serii, pozwalająca na wyciągnięcie wniosków z dotychczasowego funkcjonowania UMR.

Próba dokonania analizy porównawczej działalności bibliotek uczelni medycznych i serii UMR w kontekście realizacji polityki OA wymagała zbadania przede wszystkim dwóch kwestii: (1) działalności UMR na tle bibliotek medycznych na świecie (należących do projektu Library Publishing Collaboration); (2) działalności UMR na tle bibliotek uczelni medycznych w Polsce.

Z kolei szczegółowe omówienie działalności serii było możliwe dzięki danym pozyskanym w trakcie wywiadu z sekretarzem redakcji. Podczas rozmowy, która odbyła się 16 stycznia 2023 r., wcześniej przygotowany kwestionariusz (zob. załącznik 1) uzupełniano dodatkowymi pytaniami. Poszukiwano odpowiedzi na pytania o: rolę bibliotekarzy, a zwłaszcza sekretarza redakcji, w projekcie; znaczenie biblioteki w procesie publikowania naukowego; początkowe działania ukierunkowane na powstanie serii; działania promocyjne w celu zwiększenia świadomości istnienia UMR i zachęcenia potencjalnych autorów do publikowania.

Po rozmowie podjęto próbę ewaluacji dotychczasowych działań redakcji. Za pomocą metody heurystycznej – analizy SWOT – udało się ustalić pozytywne i negatywne aspekty działalności UMR, co pozwoliło skoncentrować się na zniwelowaniu zagrożeń i słabych stron projektu.

ANALIZA PORÓWNAWCZA

W kontekście porównania działalności wydawniczej bibliotek akademickich (z naciskiem na instytucje medyczne) na świecie z działalnością CIB UM w Łodzi najistotniejsze wydają się:

- typ instytucji – 132 spośród 145 jednostek uczestniczących w LPC to biblioteki akademickie;
- działalność wydawnicza skoncentrowana na otwartym dostępie – w skali 1–5 maksymalną punktacją otrzymało 79 jednostek;
- dyscypliny i specjalizacje związane z naukami medycznymi, farmaceutycznymi i o zdrowiu: nauki medyczne – 8 jednostek, nauki o zdrowiu – 9 jednostek, nauki farmaceutyczne – 1;
- typy publikowanych materiałów – tylko jedna instytucja (Amherst College Press) publikuje wyłącznie monografie, 80 jednostek publikuje monografie i inne materiały [10].

Z powyższej analizy wynika, że nawet zagraniczni wydawcy biblioteczni nieczęsto podejmują wyzwanie publikowania monografii o tematyce, której poświęcone są kolejne tomy UMR, co wpływa na niezwykły charakter serii. Warto również zauważyć, iż **publikowanie monografii nie jest głównym profilem działalności** zdecydowanej większości jednostek uczestniczących w LPC. Znaczna większość wydawców bibliotecznych to biblioteki akademickie, a ok. połowy jednostek całkowicie koncentruje się na dostarczaniu treści na zasadach OA.

Publikowanie biblioteczne nie jest częstą formą działalności polskich uczelni medycznych. Poza CIB UM w Łodzi i Biblioteką Główną Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego bibliotekarze medyczni nie angażują się w działania wydawnicze. Dodatkowo jedynie biblioteka łódzkiej uczelni publikuje monografie poświęcone dziedzinom ściśle powiązanym z profilem uniwersytetu, a nie np. traktujące o problemach bibliotekoznawstwa i dziedzin pokrewnych.

Unikalny charakter serii UMR przejawia się zatem w trzech głównych aspektach: typie i tematyce publikowanych materiałów, otwartym dostępie do monografii oraz zaangażowaniu bibliotekarzy medycznych. To projekt wyjątkowy na tle polskich bibliotek medycznych, które raczej nie prowadzą podobnej działalności.

WYWIAD INDYWIDUALNY

O szczegóły powstania serii w wywiadzie indywidualnym zapytano bibliotekarkę z CIB pełniącą

funkcję sekretarza redakcji UMR – mgr Magdalenę Kokosińską, która zajmuje się redakcją i korektą tekstów oraz jest koordynatorką wszystkich procesów związanych z publikowaniem w UMR. Wcześniej przygotowany kwestionariusz, uzupełniony w trakcie rozmowy o dodatkowe pytania (zdecydowano się na wywiad nieskategoryzowany), składał się z 12 pytań otwartych (zob. załącznik 2). Odpowiedzi posłużyły do opracowania informacji dotyczących początków serii, roli bibliotekarzy w projekcie oraz promocji i planów UMR.

Sekretarz redakcji wykonuje szereg obowiązków związanych ze specyfiką pracy wydawniczej. Są to: kontakt z autorami, odpowiadanie na wszystkie pytania i wątpliwości; kontakt z Radą Naukową – przesyłanie prac do opiniowania, wyjaśnianie wątpliwości, sprawy organizacyjne; zarządzanie stroną internetową wydawnictwa i profilem na Facebooku; redakcja i korekta językowa tekstów; ogólny nadzór nad procesem publikacyjnym monografii; przydzielanie monografiom numeru ISBN.

Ponadto sekretarz redakcji jest osobą decyzyjną w wielu kwestiach technicznych: sprawdza, czy prace nadesłane do wydawnictwa spełniają wymagania redakcyjne, i jeśli to konieczne, odsyła pliki autorom do poprawy. Decyduje również, kiedy tekst ma odpowiedni kształt i może zostać przesłany do redaktora prowadzącego, a następnie do recenzji. Dba przede wszystkim o to, by praca zachowywała odpowiedni styl bibliograficzny (styl harwardzki) i była sformatowana według standardów wypracowanych przez UMR [34]. Niezbędne jest też dostarczenie wszystkich dokumentów i oświadczeń oraz grafik w formacie JPG – co również nadzoruje sekretarz. Głos mgr Magdaleny Kokosińskiej jest kluczowy w przypadku kwestii językowych na etapie redakcji i korekty. Sekretarz uczestniczy wreszcie w administrowaniu stroną internetową i sprawuje opiekę nad profilem facebookowym UMR.

Pierwsze rozmowy na temat powstania serii odbyły się w połowie 2019 r. między faktycznymi inicjatorami projektu, dyrektorem CIB UM w Łodzi Witoldem Kozakiewiczem a prof. dr hab. n. med. Lucyną Woźniak, prorektorem ds. rozwoju nauki i współpracy międzynarodowej UM w Łodzi, oraz między dyr. Kozakiewiczem a kanclerzem UM w Łodzi Jackiem Grabowskim. W kwietniu 2020 r. rozpoczęły się spotkania zespołu roboczego. W składzie znaleźli się dyr. Kozakiewicz i dr n. med. Paulina Hejduk, kierownik Centrum Wsparcia

Nauki UM w Łodzi. Ponadto dyr. Kozakiewicz zarekomendował Magdalenę Kokosińską do roli sekretarza wydawnictwa, co spotkało się z pozytywną reakcją wszystkich zaangażowanych w projekt.

Wśród pozostałych osób zaangażowanych w projekt wywiadowana wymienia: cztery panie profesor z Rady Naukowej, reprezentujące odrębne wydziały i dyscypliny [21]; troje bibliotekarzy z CIB; tłumaczkę języka angielskiego z Centrum Nauczania Języków Obcych; informatyka z CIB; informatyków z Centrum Informatyczno-Telekomunikacyjnego UM w Łodzi.

Jak wynika z wywiadu, wyzwaniem było przekonanie wszystkich zaangażowanych w początkowy etap rozwoju serii, że redakcja i korekta językowa są konieczne i mają znaczenie w procesie wydawniczym. Sekretarz redakcji mierzy się także z brakiem zaufania do jej wiedzy i kompetencji w zakresie publikowania naukowego, co może negatywnie wpływać na kontakty autor–redaktor. Podczas rozmów z autorami należy zachować postawę szacunku, a niekiedy jednocześnie być stanowczym – co wywiadowana uważa za kolejny z trudnych aspektów swojej pracy. Ponadto wskazuje na nieidealną ogólną organizację wydawnictwa. Mały zespół, brak osobnego etatu tylko do składu tekstu i brak możliwości publikowania tekstów innych niż monografie to następne kłopotliwe kwestie, które wymagałyby większych nakładów finansowych i zmian w zespole.

Wśród działań promocyjnych, które podejmowano, podejmuje się obecnie lub będzie się podejmować w celu zwiększenia rozpoznawalności serii, sekretarz wymienia: prezentacje i wystąpienia o zasięgu lokalnym (coroczne wystąpienie podczas Seminarium Open Access w trakcie Tygodnia OA) i międzynarodowym (wystąpienie Magdaleny Kokosińskiej na międzynarodowej konferencji EAHIL 2022); promocję w mediach społecznościowych (zob. il. 2); promocję „mówioną” przy okazji rozmaitych spotkań z wykładowcami czy studentami (np. szkoleń na temat licencji Creative Commons prowadzonych przez Oddział Informacji Naukowej i Obsługi Użytkowników); artykuły promocyjne w czasopiśmie uniwersyteckim „UM Magazyn”, wydawanym przez Biuro Promocji UM w Łodzi [35].

Zespół planuje kolejne wystąpienia na konferencjach, pisanie tekstów do prasy fachowej oraz udział w różnych akcjach uczelnianych w celu zachęcenia potencjalnych autorów, szczególnie młodych naukowców, do publikowania.

¹ Źródło: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=105641022258452&set=a.104016959087525>

UMedical Reports
12 sierpnia 2022

Trwa nabór rozdziałów 🙌 Do 15.12.2022 można zgłaszać swoje propozycje do jednej z dwóch recenzowanych monografii:

- 📌 „Diagnostyka i leczenie chorób układu stomatognatycznego”
- 📌 „Problemy współczesnej medycyny”

! Wszystkie informacje znajdziecie tu:
➡ ... Zobacz więcej

Nabór do monografii wieloautorskich

editorial@reports.umed.pl

II. 2. Jeden z postów opublikowanych na facebookowym fanpage'u serii UMedical Reports – zrzut ekranu¹

ROLA BIBLIOTEKARZY W PROJEKCIE

Jak przekonuje Charlotte Roh, bibliotekarka z Uniwersytetu San Francisco, „publikowanie jest naturalnym wypełnieniem roli bibliotekarzy jako dysyributorów informacji” [29]. Kwestie publikowania naukowego i procesu wydawniczego to coś, czym bibliotekarze zajmują się na co dzień, dlatego ich zaangażowanie jest tak istotne. W projekcie UMR aktywnie działa troje bibliotekarzy z CIB, którzy dbają o jednolitą formę edytorską, a także odpowiadają za redakcję i korektę językową czy sprawy organizacyjne.

Wywiadowana podkreśliła, że zgodnie z jej odczuciem, to bibliotekarze w dużej mierze tworzą serię, ponieważ właśnie na nich spoczywa większość zadań: zarówno ogólna organizacja codziennej pracy oraz kontakt z autorami, jak i redakcja, korekta, skład tekstu lub publikacja w bibliotece cyfrowej (Rada Naukowa pracuje głównie na poziomie merytorycznym i przeprowadza recenzję naukową tekstów). To zaangażowanie sprawia, że seria nieformalnie znajduje się w strukturze biblioteki (przykładowo opłata publikacyjna wpływa na subkonto należące do CIB). Sekretarz redakcji wyszczególnia korzyści płynące

z udziału bibliotekarzy w projekcie: zwiększenie widoczności biblioteki, docenienie wiedzy i umiejętności jej pracowników, postrzeganie ich jako specjalistów.

Choć w kwestiach merytorycznych osobą decyzyjną jest redaktor naczelna serii – dr hab. n. farm. Monika A. Olszewska, to większością kwestii organizacyjnych zajmuje się sekretarz wydawnictwa – mgr Magdalena Kokosińska, starszy bibliotekarz ds. wydawnictwa w CIB. Dodatkowym wsparciem przy redakcji i korekcie oraz prowadzeniu mediów społecznościowych, które to obowiązki również należą do zadań sekretarza, jest Anna Sikorska, młodszy bibliotekarz z Oddziału Informacji Naukowej i Obsługi Użytkowników. Oprawa graficzna i skład tekstu to zaś obowiązki mgr. Tomasza Przybyła, bibliotekarza – specjalisty ds. zbiorów cyfrowych w Oddziale Technologii Informatycznych CIB [36]. Skład tekstu i projekt graficzny okładki początkowo tworzono w programie Microsoft Word, który jednak okazał się niewystarczający. Obecnie wykorzystywane jest oprogramowanie Adobe InDesign. Jak podkreśliła w wywiadzie Magdalena Kokosińska, ze względu na rosnące zainteresowanie publikowaniem monografii w UMR należałoby stworzyć specjalny

etat dla osoby, która zajmowałaby się wyłącznie przygotowaniem tekstu do publikacji.

Ważnym elementem pracy nad serią monografii jest sprawne koordynowanie procesu wydawniczego. Głównym kanałem komunikacji z autorami stała się poczta elektroniczna wydawnictwa – editorial@reports.umed.pl [37], nad którą pieczę również sprawuje sekretarz. Kontakt mailowy z autorami pozwala m.in. na: pozyskiwanie nowych monografii; szybkie zapoznanie autorów z procesem redakcyjnym; sprawniejsze pozyskiwanie manuskryptów i niezbędnych dokumentów; konsultowanie kolejnych etapów korekty, redakcji i składu; powiadamianie autorów o publikacji ich monografii/rozdziału.

Na członkach redakcji, w szczególności bibliotekarzach, spoczywa obowiązek efektywnej współpracy z jednostkami uczelni oraz nawiązywania kontaktów – nie tylko z autorami, lecz także z redaktorami merytorycznymi czy recenzentami. Ważne jest też utrzymywanie dobrych relacji z autorami, którzy w przyszłości mogą zechcieć publikować więcej. Dbalność o dobre kontakty na linii autor–redakcja przynosi wiele obopólnych korzyści, takich jak szybkie rozwiązywanie problemów czy przyspieszenie czasochłonnego procesu redakcyjnego.

Poza ww. obowiązkami członków redakcji należy wspomnieć o równoważeniu zobowiązań wydawniczych z funkcjami pełnionymi w bibliotece. Niezbędne są tutaj dobra organizacja pracy i podejmowanie kluczowych decyzji (np. w kontekście ustalania terminów) zgodnie z własną intuicją i doświadczeniem.

Jako że większość działań redakcyjnych odbywa się w murach CIB, biblioteka stała się nieodłączną częścią przedsięwzięcia, a wraz z nią – bibliotekarze, których rola i pomoc wydają się nieocenione.

Po wywiadzie z Magdaleną Kokosińską szczegółowe informacje na temat serii zebrano w załączniku 1, wykorzystując formularz dostosowany do rodzaju działalności wydawniczej UMR, dostępny w katalogu *Library Publishing Directory 2022* [10].

ANALIZA SWOT

W celu rozpoznania i przeanalizowania wewnętrznego i zewnętrznego otoczenia wydawnictwa i serii UMR podjęto również próbę ewaluacji dotychczasowych działań. Aby ocenić, jak seria prezentuje się na tle konkurencji, przeprowadzono analizę SWOT [38], której podsumowanie znajduje

Tab. 1. Analiza SWOT – próba ewaluacji dotychczasowych działań

Mocne strony (pozytywne wewnętrzne)	Słabe strony (negatywne wewnętrzne)	Szanse (pozytywne zewnętrzne)	Zagrożenia (negatywne zewnętrzne)
działania promocyjne na konferencjach krajowych i zagranicznych (prezentowanie serii w referatach)	w okresie większego obłożenia obowiązkami – spowolniony proces publikacyjny ze względu na nieliczny personel redakcji	rosnąca popularność mediów społecznościowych serii (fanpage na Facebooku)	opóźnienia procesu publikowania związane z – niekiedy kilkumiesięcznym – brakiem odzewu od autorów i/lub recenzentów
znajomość specyfiki publikowania naukowego przez bibliotekarzy akademickich	potrzeba łączenia roli bibliotekarza i zadań w redakcji, co czasem opóźnia proces publikacyjny	rosnące zainteresowanie serią ze strony pracowników naukowych UM w Łodzi i innych uczelni	brak świadomości istnienia serii
większa liczba kontaktów pracowników naukowych z CIB	brak osobnego etatu dla osoby odpowiedzialnej za skład tekstu (specjalistycznym oprogramowaniem zajmuje się jeden z pracowników biblioteki)	rosnące zainteresowanie publikowaniem na otwartych licencjach i ruchem open access	obawy autorów przed publikowaniem na otwartych licencjach
darmowy dostęp do publikacji na otwartej licencji, brak potrzeby kosztownego subskrybowania bazy przez potencjalnych czytelników	brak specjalistycznego oprogramowania do zarządzania procesem publikacyjnym (cały proces odbywa się niemal wyłącznie za pomocą poczty elektronicznej)	wykorzystywanie monografii przez wykładowców uczelni jako materiałów do nauki dla studentów (pierwotnym zamiarem była dostępność UMR jako głównych podręczników do nauki przedmiotów)	obawy czytelników i autorów, że materiały dostępne na otwartych licencjach są gorszej jakości
dostęp elektroniczny do publikacji, ułatwiający dotarcie do większej liczby czytelników	brak wersji papierowej, bardziej przystępnej dla części czytelników	efektywność procesu wydawniczego skutkująca długofalową współpracą z autorami	niestosowanie się autorów do instrukcji i szablonów, co znacząco opóźnia proces wydawniczy
niska opłata publikacyjna w porównaniu z konkurencyjnymi wydawnictwami	ograniczenie publikacji do monografii autorskich i wieloautorskich (nie jest to czasopismo naukowe)	zwiększenie nakładów finansowych na projekt UMR, co pozwoli na zwiększenie liczby etatów i nagradzanie recenzentów oraz przyspieszy proces publikacyjny	duża konkurencja na rynku publikacji naukowych (zagrożenie ze strony dużych koncernów wydawniczych)
motywacja bibliotekarzy do podnoszenia kompetencji w różnych obszarach związanych z publikowaniem	niższy prestiż serii ze względu na krótki czas funkcjonowania na rynku publikacji naukowych	udział w projektach, co pozwoli na zakup odpowiedniego oprogramowania i zwiększy szansę na promocję serii	
większe szanse dla autorów na publikację w wydawnictwie	trudność ze znalezieniem recenzentów, wynikająca z braku wynagrodzenia dla specjalistów	docenienie serii dzięki działaniom promocyjnym na konferencjach krajowych i zagranicznych	
szybki kontakt mailowy i telefoniczny z redakcją		możliwości, które dają rozpowszechnianie publikacji online (tania promocja, docieranie do czytelników w łatwy sposób)	
monografie recenzowane naukowo i przygotowywane w zgodzie z dobrymi praktykami publikacyjnymi			
publikowanie monografii także w języku angielskim, dzięki czemu mogą one trafić do szerszego grona odbiorców – zarówno studentów anglojęzycznych, jak i innych zainteresowanych			
lepszy start dzięki działaniu pod szyldem rozpoznawalnej i uznanej uczelni			

się w tabeli 1. W analizie uwzględniono zarówno informacje pozyskane w trakcie wywiadu z Magdaleną Kokosińską, jak i własne spostrzeżenia dotyczące pracy redakcyjnej.

Widoczną w tabeli przewagę mocnych stron i szans w otoczeniu UMR trzeba uznać za dobry wynik – zwłaszcza w przypadku inicjatywy wydawniczej, która powstała dopiero niedawno, i to na bardzo obleganym rynku publikacji naukowych. Dominujące czynniki pozytywne zewnętrzne i pozytywne wewnętrzne pozwalają na wybór strategii

agresywnej (maxi-maxi) [39] dalszego rozwoju projektu.

Analizę słabych stron należy wykorzystać do wprowadzenia zmian organizacyjnych w redakcji, co dodatkowo zwiększy wydajność pracy. Trzeba jednak wziąć pod uwagę, że części słabych stron nie można zniwelować bez odpowiedniego finansowania, a to dla redakcji największa z barier. Najszybciej zrealizowane zostanie wdrożenie oprogramowania do zarządzania procesem publikacyjnym, zaplanowane – jak wynika z wywiadu

z pracownikiem CIB – na najbliższą przyszłość (odbyły się już pierwsze rozmowy, a samo oprogramowanie może być bezpłatne).

Zidentyfikowane zagrożenia, wynikające w dużej mierze z nieskutecznej współpracy z autorami i recenzentami, można częściowo ograniczyć dzięki wprowadzeniu odpowiedniego oprogramowania do zarządzania procesem publikacyjnym (np. automatyczne przypomnienia o nadchodzących terminach oddania manuskryptu, wprowadzenia poprawek czy oddania recenzji,

przechowywanie wszystkich niezbędnych dokumentów w jednym miejscu). Braki w wiedzy autorów i czytelników na temat publikacji w otwartym dostępie redakcja będzie stopniowo uzupełniać dzięki szkoleniom i wystąpieniom (np. seminarium z okazji Tygodnia Open Access). Świadomość istnienia serii zwiększy się za to dzięki systematycznym działaniom promocyjnym zespołu UMR.

WNIOSKI

Jak wynika z analizy, seria UMR to projekt, który wyróżnia się na tle inicjatyw wydawniczych podejmowanych przez biblioteki medyczne w Polsce i za granicą i jest jednym z niewielu o takim charakterze. Wykazano, że za sprawą swojej niestandardowej formuły uzupełnia lukę na rynku publikacyjnym. Badanie pozwoliło odpowiedzieć na pytania badawcze o rolę bibliotekarzy i biblioteki w projekcie, działania ukierunkowane na powstanie serii i dotychczasowe działania promocyjne.

W przypadku UMR bibliotekarze są najważniejszym ogniwem procesu wydawniczego. Pełnią istotne funkcje organizacyjne, np. za sprawą bezpośredniego kontaktu z autorami. Zajmują się redakcją i korektą językową oraz decydują o ostatecznym wyglądzie zewnętrznym publikacji. Biblioteka jest kolebką i fundamentem inicjatywy, jednostką umożliwiającą dalsze działania.

Ustalono, że pierwotnym celem stworzenia serii było zapewnienie dodatkowego wsparcia studentom – dostarczenie treściwych monografii pomocnych w przygotowaniu do egzaminów i zdobywaniu wiedzy z zakresu węższych zagadnień. Zdobyto także wiele szczegółowych informacji na temat inicjatorów i początkowych etapów rozwoju serii.

Promocja UMR odbywa się przede wszystkim na niewielką skalę: przez media społecznościowe (bez postów sponsorowanych), konferencje i wydarzenia (głównie uczelniane) oraz marketing szeptany (przy okazji szkoleń i innych spotkań z nauczycielami akademickimi, studentami, naukowcami).

Określono też, z jakimi trudnościami zmagają się projekt UMR oraz jakie mocne strony i szanse sprzyjają dalszemu rozwojowi. Problemy serii wynikają w szczególności z niewystarczających nakładów finansowych i niesatysfakcjonujących kontaktów na linii autor–redakcja. Należy natomiast podkreślić, że na tle dużych wydawnictw naukowych UMR znajduje się na korzystnej

pozycji ze względu na wspomnianą już przewagę mocnych stron i szans.

PODSUMOWANIE

Seria UMedical Reports cieszy się zainteresowaniem środowiska akademickiego, a redakcja wciąż pozyskuje nowe teksty. Powstały monografie o różnorodnej tematyce – od działania witaminy D, przez ratunkowe leczenie obrażeń ciała w traumatologii dziecięcej, po sztuczną inteligencję w medycynie. Opublikowane monografie, tak jak na początku zakładano, służą studentom jako materiały do egzaminów. Dodatkowo inicjatywa przynosi wiele korzyści zarówno środowisku naukowemu, jak i bibliotekarzom z CIB, którzy rozwijają swoje kompetencje i zacieśniają współpracę z innymi pracownikami uczelni.

Nieustannie zgłaszane są nowe teksty. Zainteresowanie nie spadło po wprowadzeniu obowiązku uiszczania opłaty publikacyjnej dla tekstów zgłoszonych po 1 kwietnia 2022 r. [31] (wcześniej autorzy byli zwolnieni z opłaty publikacyjnej).

Jest to niewątpliwie inicjatywa unikalna na rynku polskim i światowym. Biblioteki akademickie, nawet o profilu medycznym, z reguły nie podejmują się publikowania monografii naukowych z zakresu nauk medycznych, nauk farmaceutycznych i nauk o zdrowiu. Dzięki otwartemu dostępowi do publikacji monografie trafiają do szerokiego grona zainteresowanych. Dalszy rozwój projektu związany będzie ze zwiększeniem nakładów finansowych na funkcjonowanie serii oraz promowaniem inicjatywy wewnątrz uczelni i poza jej murami.

REFERENCE LIST

1. Cele i zadania [Internet]. Uniwersytet Medyczny w Łodzi; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://wydawnictwo.umed.pl/o-nas/cele-i-zadania/>
2. Kolekcja Monografie UMedical Reports [Internet]. Łódzka Regionalna Biblioteka Cyfrowa; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://cybra.lodz.pl/dlibra/collectiondescription/138>
3. Crow R. University-based Publishing Partnerships: A Guide to Critical Issues. *Against the Grain*. 2008;20(6):18–22. doi: 10.7771/2380-176X.2601
4. About Us [Internet]. Library Publishing Coalition; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://librarypublishing.org/about/>

5. Schlosser M. Building capacity for academy-owned publishing through the library publishing coalition. *Library Trends*. 2018;67(2):359–75.
6. Leach-Murray S. Library Publishing Coalition. *Technical Services Quarterly*. 2020;37(3):338–40. doi: 10.1080/07317131.2020.1768712
7. Lippincott SK. The Library Publishing Coalition: organizing libraries to enhance scholarly publishing. *Insights*. 2016;29(2):186–90. doi: 10.1629/uksg.296
8. Library Publishing Directory [Internet]. Library Publishing Coalition; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://librarypublishing.org/about/>
9. Global Library Publishing Map [Internet]. IFLA Special Interest Group Library Publishing; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://lib-pub.org/>
10. Library Publishing Directory. Library Publishing Coalition, editor. Atlanta: Library Publishing Coalition; 2022.
11. Derfert-Wolf L. Działalność wydawnicza bibliotek szkół wyższych w rozwoju komunikacji naukowej. *Biuletyn EBIB*. 2022;(1):1–14.
12. Karwasieńska E. Biblioteczne usługi wydawnicze – nowa rola biblioteki naukowej. In: Kulczycki E, editor. *Komunikacja naukowa w humanistyce*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe IF UAM; 2017. pp. 237–63.
13. Wydawnictwo [Internet]. Biblioteka Narodowa; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://www.bn.org.pl/wydawnictwo>
14. Polska Bibliografia Lekarska [Internet]. Główna Biblioteka Lekarska im. Stanisława Konopki w Warszawie; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://www.gbl.waw.pl/p/polska-bibliografia-lekarska>
15. Wydawnictwa Biblioteki [Internet]. Polska Akademia Nauk Biblioteka Kónicka; [cited 28.06.2023.] Available from: <http://www.bkpan.poznan.pl/biblioteka/wydawnictwa/>
16. Publikacje [Internet]. Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie; [cited 28.06.2023.] Available from: <http://149.156.51.45/dzialalnosc/publikacje>
17. Wydawnictwa Biblioteki [Internet]. Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://www.koszykowa.pl/dla-czytelnikow/o-bibliotece/wydawnictwa-biblioteki>
18. Wydawnictwa GBK [Internet]. Serwis Rzeczypospolitej Polskiej; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://www.gov.pl/web/glowna-biblioteka-komunikacyjna/wydawnictwa-gbk>
19. O Nas [Internet]. Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://www.ksiaznica.szczecin.pl/o-nas>

20. Uczelnie medyczne [Internet]. Serwis Rzeczypospolitej Polskiej; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/uczelnie-medyczne1>
21. About the Journal [Internet]. Medical Library Forum; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://fbm.wum.edu.pl/about-the-journal>
22. Editorial Team [Internet]. Medical Library Forum; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://fbm.wum.edu.pl/editorial-team>
23. Gajda J, Pełka-Smętek K. Wydawnictwo w bibliotece – przypadek Politechniki Lubelskiej. *Biuletyn EBIB*. 2022;(1):1–6.
24. Szczepaniak J. Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej. *Biuletyn EBIB*. 2022;(1):1–10.
25. Szewczyk-Kłós D, Wierzbička-Próchniak D. Platforma czasopism Uniwersytetu Opolskiego jako nowa forma działalności wydawniczej biblioteki. *Biuletyn EBIB*. 2022;(1):1–8.
26. Publikacje [Internet]. Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://lib.amu.edu.pl/publikacje/>
27. Wojciechowski J. Biblioteka akademicka jako wydawca. In: *Działalność wydawnicza bibliotek w czasach konwergencji mediów: konferencja Biblioteki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej: materiały konferencyjne*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej; 2011. pp. 13–28.
28. Polityka otwartości [Internet]. Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://cib.umed.pl/polityka-otwartosci/>
29. Lippincott SK. Library as publisher: new models of scholarly communication for a new era. United States of America: ATG LLC (Media); 2017.
30. Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe.
31. Koszty Publikacji [Internet]. Uniwersytet Medyczny w Łodzi; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://wydawnictwo.umed.pl/dla-autorow/koszty-publikacji/>
32. Publikacje 2021 [Internet]. Uniwersytet Medyczny w Łodzi; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://wydawnictwo.umed.pl/publikacje/2021-2/>
33. Publikacje 2022 [Internet]. Uniwersytet Medyczny w Łodzi; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://wydawnictwo.umed.pl/publikacje/2022-2/>
34. Szablon [Internet]. Uniwersytet Medyczny w Łodzi; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://wydawnictwo.umed.pl/dla-autorow/szablon/>
35. Kokosińska M. Naukowcu, po co ci biblioteka? *UM Magazyn*. 2023;(1):61–4.
36. Redakcja [Internet]. Uniwersytet Medyczny w Łodzi; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://wydawnictwo.umed.pl/o-nas/redakcja/>
37. Kontakt [Internet]. Uniwersytet Medyczny w Łodzi; [cited 28.06.2023.] Available from: <https://wydawnictwo.umed.pl/kontakt/>
38. Teoli D, Sanvictores T, An J. *SWOT Analysis*. In: StatPearls. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2022.
39. Gierszewska G, Romanowska M. *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne; 2017.

Anna Sikorska

Information and Library Center, Medical Library of Łódź, Poland

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9546-5630>

Correspondence: anna.sikorska@umed.lodz.pl

Appendix 1

UMedical Reports series form prepared based on the Library Publishing Directory

Information and Library Centre, Medical University of Łódź
UMedical Reports series, Medical University of Łódź Publishing House
Primary unit: Information and Library Centre

Primary contact:

Witold Kozakiewicz
Director of the Information and Library Centre
+48 42 272 54 02
cib.sekretariat@umed.lodz.pl

Librarian in charge of scholarly communication and repository:

Magdalena Kokosińska
Senior librarian for publishing
+48 42 272 54 23
magdalena.kokosinska@umed.lodz.pl

Website: <https://wydawnictwo.umed.pl/pl/>

Social media: <https://www.facebook.com/UMedicalReports/>

PROGRAM OVERVIEW

Mission statement: "The UMedical Reports publishing series was established as a versatile forum for the exchange of ideas, experiences, and the latest research results of academic and healthcare professionals, doctoral students, and students. In particular, we invite the publication of monographs that summarize scientific achievements, present original solutions to scientific problems, and contribute significantly to the development of the above-mentioned disciplines. We also encourage young authors to publish and share their valuable scientific achievements" [1].

Year publishing activities began: 2020

Institution type: academic library

Organization: services distributed across library units/departments

Funding sources: the library's operational budget

Stage of publishing efforts (1-3): 3 - established

Open access focus (1-5): 5 - completely

Advisory/editorial board: none

PUBLISHING ACTIVITIES

Types of publications: monographs

Number of publications distributed in 2022: monographs (8)

Number of open access titles: monographs (8)

Media formats: text

Languages published: Polish, English

Disciplinary specialties: pharmaceutical sciences, medical sciences, health sciences

Top publications: *Emergency treatment of body injuries in paediatric traumatology* [*Ratunkowe leczenie obrażeń ciała w traumatologii dziecięcej*], *Medical bacteriology - the most important pathogens* [*Bakteriologia medyczna - najważniejsze patogeny*], *The most frequent pregnancy complications* [*Najczęstsze powikłania ciąży*]

Publishing platforms: none (communication is conducted via email)

Digital preservation strategy: internal

Additional services: typesetting, proofreading, cover graphic design, ISBN registry, license preparation, advising authors on writing scientific texts, social media account management, website management, marketing

PARTNERS

Internal partners: various university units

Openness to working with external partners: yes

What types of publications should other publishers refer to your programme? monographs

Part of a consortium that provides support for publishing? yes

Name of consortium: Łódź Regional Digital Library

Relationship between library publishing and university press: integrated

ADDITIONAL INFORMATION

Plans for expansion/future directions: continuation of publishing monographs in open access, collaboration with a greater number of authors outside the university, further promotion of the series at conferences, implementing publishing process management software, training in the preparation of scientific texts with an emphasis on UMedical Reports editorial requirements, developing social media channels in cooperation with CIB and other university units.

Załącznik 1

Formularz serii UMedical Reports sporządzony na postawie Library Publishing Directory

Centrum Informacyjno-Biblioteczne, Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Seria UMedical Reports, Wydawnictwo Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
Nazwa instytucji centralnej: Centrum Informacyjno-Biblioteczne

Osoba do kontaktu z instytucji centralnej:

Witold Kozakiewicz
dyrektor CIB
tel. +48 42 272 54 02
cib.sekretariat@umed.lodz.pl

Bibliotekarz zajmujący się komunikacją naukową i repozytorium:

Magdalena Kokosińska
starszy bibliotekarz ds. wydawnictwa
tel. 42 272 54 23
magdalena.kokosinska@umed.lodz.pl

Strona internetowa: <https://wydawnictwo.umed.pl/pl/>

Social media: <https://www.facebook.com/UMedicalReports/>

PRZEGLĄD PROGRAMU

Opis misji: „Seria wydawnicza UMedical Reports została powołana do życia jako wszechstronne forum wymiany myśli, doświadczeń oraz najnowszych wyników badań pracowników nauki i ochrony zdrowia, doktorantów i studentów. W szczególności zapraszamy do publikowania monografii będących podsumowaniem dorobku naukowego, przedstawiających oryginalne rozwiązania problemów naukowych oraz osiągnięcia naukowe wnoszące znaczny wkład w rozwój ww. dyscyplin. Ponadto zachęcamy do publikacji młodych autorów, chcących podzielić się swoimi wartościowymi osiągnięciami naukowymi” [1].

Rok rozpoczęcia działalności wydawniczej: 2020

Typ instytucji: biblioteka akademicka

Sposób organizacji: usługi rozproszone w oddziałach biblioteki

Źródła finansowania: budżet operacyjny biblioteki

Etap projektu: 3 – przyjęty

Skoncentrowanie na otwartym dostępie: 5 – kompletne

Rada doradcza/redakcja: nie

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Rodzaje publikacji: monografie

Liczba publikacji rozpowszechnionych w 2022 roku: monografie (8)

Liczba tytułów w otwartym dostępie: monografie (8)

Formaty medialne: tekst

Języki publikacji: język polski, język angielski

Dyscypliny i specjalizacje: nauki farmaceutyczne, nauki medyczne, nauki o zdrowiu

Najważniejsze publikacje: *Ratunkowe leczenie obrażeń ciała w traumatologii dziecięcej, Bakteriologia medyczna – najważniejsze patogeny, Najczęstsze powikłania ciąży*

Platformy do zarządzania procesem publikacyjnym: brak (komunikacja odbywa się mailowo)

Strategia ochrony zasobów cyfrowych: wewnętrzna

Usługi dodatkowe: skład, redakcja językowa, korekta językowa i techniczna, projekt graficzny okładki, rejestr ISBN, przygotowanie umowy licencyjnej, porady dotyczące pisania tekstów naukowych, prowadzenie konta serii w mediach społecznościowych, zarządzanie stroną internetową serii, marketing

PARTNERZY

Partnerzy wewnętrzni: różne jednostki uniwersyteckie

Otwartość na pracę z partnerami zewnętrznymi: tak

Typy publikacji, do których powinni odnosić się partnerzy: monografie

Przynależność do konsorcjum: tak

Nazwa konsorcjum: Łódzka Regionalna Biblioteka Cyfrowa

Relacje między wydawcą bibliotecznym a uniwersyteckim: zintegrowane

INFORMACJE DODATKOWE

Plany ekspansji/kierunki rozwoju: kontynuacja publikacji monografii w otwartym dostępie, współpraca z większą liczbą autorów spoza uczelni, dalsze promowanie serii na konferencjach, wykorzystanie oprogramowania do zarządzania procesem wydawniczym, szkolenia z zakresu przygotowywania tekstów naukowych z naciskiem na wymagania redakcyjne UMedical Reports, rozwijanie kanału społecznościowego we współpracy z CIB i innymi jednostkami uczelni.

Appendix 2

Interview form with the editor-in-chief of UMedical Reports

1. What is your role in the project?
2. What are your responsibilities within the project?
3. Are you a decision-making person and in what matters?
4. Where did the idea for the UMedical Reports series come from?
5. Who initiated the UMedical Reports project?
6. What actions have been taken to create the project?
7. Who has been involved in project development?
8. What difficulties and challenges have you encountered during the project?
9. What promotional activities has the UMedical Reports editorial team undertaken so far?
10. What promotional activities does the UMedical Reports editorial team plan to undertake in future?
11. What role do you see for librarians in this project?
12. What additional benefits do you see for yourself and/or the unit involved in the project?

Załącznik 2

Formularz wywiadu z sekretarzem redakcji UMedical Reports

1. Jaka jest Pani rola w projekcie?
2. Jakie obowiązki w ramach projektu Pani wykonuje?
3. Czy i w jakich sprawach jest Pani osobą decyzyjną?
4. Skąd wziął się pomysł na stworzenie serii UMedical Reports?
5. Kto był inicjatorem projektu UMedical Reports?
6. Jakie działania zostały podjęte, żeby projekt powstał?
7. Kto jest zaangażowany w rozwój projektu?
8. Jakie trudności i wyzwania napotyka Pani w trakcie trwania projektu?
9. Jakie działania promocyjne podejmowała do tej pory redakcja UMedical Reports?
10. Jakie działania promocyjne redakcja planuje podjąć w przyszłości?
11. Jaką szczególną rolę bibliotekarzy zauważa Pani w tym projekcie?
12. Jakie dodatkowe korzyści zauważa Pani dla siebie i/lub jednostki związane z zaangażowaniem w projekt?